

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/65/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221026
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113221026.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v právnej veci žalobkyne Mgr. Q. L., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XXX/X, E., právne zastúpenej JUDr. Zdenkou Vokálovou, advokátkou, AK so sídlo Hlavná 61, Prešov, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 17 Košice, právne zastúpený AK JUDr. Daniel Blyšťan, s.r.o., so sídlom Rastislavova 68, Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C 186/2013-120 zo dňa 12.11.2014 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania vo výške 72,92 eur na účet JUDr. Zdenky Vokálovej v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudok súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/1980/2012 zo dňa 19.1.2012 a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 275,58 eur na účet jej právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Zároveň odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku do právoplatného skončenia predmetnej veci. V odôvodnení uviedol, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola dňa 27.12.2007 pod č. 446800002 uzavretá poisťovná zmluva, predmetom ktorej bolo životné poistenie s obsahom špecifikovaným v zmluve. Pri uzatvorení zmluvy žalobkyňa podpísala vyhlásenie, že bola oboznámená so všeobecnými poisťovnými podmienkami pre životné poistenie žalovaného, ktoré sú súčasťou zmluvy. Súčasťou všeobecných poisťovných podmienok sú aj Osobitné zmluvné dojednania k poisťovnej zmluve, podľa ktorých žalobkyňa so žalovaným okrem iného vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto všeobecných podmienok s tým, že toto ustanovenie chápu ako rozhodcovskú doložku.

Pod sp. zn. 3C/1980/2012 vydal dňa 19.1.2012 Arbitrážny súd Košice prostredníctvom rozhodcu JUDr. R. Q. vo veci Rapid life životná poisťovňa, a.s., IČO 31 690 904 ako žalobcu proti Mgr. Q. L. ako žalovanej rozhodcovský rozsudok, ktorým jej uložil zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 209,95 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený 24.6.2013, čo je zrejmé z doručienky, ktorá je obsahom spisu.

Súd prvého stupňa citoval ustanovenia § 52, § 53 Občianskeho zákonníka, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z..

Súd vyslovil názor, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná dôvodne. Žalobný návrh podala na súde v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený 4.3.2013, žalobu na súde podala včas dňa 25.3.2013.

Uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že dňa 27.12.2007 bola uzatvorená poisťná zmluva č 446800002. Na základe vykonaného dokazovania je zároveň nepochybné, že uvedená zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, pričom zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže zmluvu uzavrela ako fyzická osoba. Z predloženej poisťnej zmluvy, rozhodnutia rozhodcovského súdu, ani z vyjadrení účastníkov nevyplýva, aby bola žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačení tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj prejednávanej veci, pretože poisťná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenej tlačive žalovaného a VPP, ktoré sú v súlade s ustanovením § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou zmluvy, predstavovali taktiež formulárové tlačivo, ktoré žalobkyňa nemohla žiadnym spôsobom meniť, teda ani ovplyvniť jeho obsah.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo Všeobecných poisťných podmienkach (VPP) k poisťnej zmluve, v časti XV. -ROZHODCOVSKÉ KONANIE týchto VPP, ktoré predstavujú rozsiahly text písaný malými písmenami na 12-tich stranách. Z časti XV. - ROZHODCOVSKÉ KONANIE bod I.),2.), a 8.) VPP vyplýva, že: 1.) poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchýlnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. 2.) Pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poisťník podpisom všeobecných poisťných podmienok. Rozhodca musí byť plnoletý, spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, musí mať skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a musí byť bezúhonný. Poisťovňa vydá štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok, ktorý zverejní na svojej internetovej stránke. Ak stály rozhodcovský súd zriadi osobitná právnická osoba, jeho štatút i rokovací poriadok vydá táto právnická osoba a zverejní ho postupom podľa § 12 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. uverejnením v Obchodnom vestníku. 8.) Dojednanie tohto článku má univerzálnu povahu a zaväzuje bezvýhradne všetkých právnych nástupcov zmluvných strán. S prechodom alebo prevodom pohľadávky z postupcu na postupníka nadobúda postupník zároveň celé príslušenstvo pohľadávky (vrátane nároku na úhradu nákladov spojených s uplatnením tejto pohľadávky pred rozhodcovským súdom, ktorý mu bude v prípade úspechu v spore rozhodcovským súdom priznaný), všetky hmotné práva, iné práva a procesné práva, ktorú sú s postúpenou pohľadávkou spojené vrátane práva ustanovovať rozhodcu dojednaným spôsobom podľa ods. 2 tohto článku. Z tejto časti VPP nevyplýva poučenie o práve žalobkyne domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky súd vychádzal z právnych záverov prijatých Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach sp.zn. 6MCdo/9/2012, sp.zn. 6Cdo/I/2012 asp.zn. 6Cdo/3/2013. Konkrétne v rozhodnutí sp.zn. 6MCdo/9/2012 Najvyšší súd SR uviedol: „Návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená“.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/I/2012 sa týka žalovaného a aj v ňom Najvyšší súd SR dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech

spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola totiž dohodnutá už podpisom poisťnej zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádza, že jej súčasťou sú ako predtlačенý formulár VPP pre životné poistenie, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti, a to bez ohľadu na to, že účastníci podpísali (taktiež formou predtlačенého formulára) osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku uvedenú v poisťných podmienkach. Ten istý právny záver bol vyslovený aj v ďalšom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/3/2013 zo dňa 13.3.2013.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za jednoznačne preukázané, že aj keby žalobkyňa nebola podpísala osobitné dojednania č. 01/2007 k poisťnej zmluve, platila by XV. časť VPP „rozhodcovského konanie“ z ktorej vyplýva, že spory medzi účastníkmi budú riešené výlučne cestou rozhodcovského súdu, pričom VPP, ako už bolo konštatované, sú s poukazom na ustanovenie § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou zmluvy. Súd mal ďalej za preukázané, že aj keby žalobkyňa mala pred podpisom poisťnej zmluvy možnosť oboznámiť sa so VPP, resp. osobitnými zmluvnými dojednaniami, v rámci ktorých je aj ustanovenie týkajúce sa riešenia sporov a tzv. rozhodcovská doložka, nemohla ovplyvniť ich obsah a z tohto dôvodu rozhodcovskú doložku nemožno považovať za individuálne dojednanú (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pričom žalovaný ako dodávateľ nepreukázal opak, preto sa zmluvné ustanovenia týkajúce sa rozhodcovskej doložky (ktoré ani nie sú súčasťou samotnej zmluvy, ale neprehľadných, drobným písmom písaných zmluvných dojednaní resp. VPP) nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania teda spočíva na dodávateľovi (žalovanom), však žalovaný toto dôkazné bremeno neunesol a ťažko si možno predstaviť opak v prípade predtlačенého formulára. Žalovaný ako jediný dôkaz označil „Záznam o požiadavkách a potrebách klienta“ zo dňa 24.1.2008 podpísaný žalobkyňou. Ten je opäť na predtlačенom formulári (okrem následných koloniiek týkajúcich sa predmetu poistenia a poisťného) a je v ňom, okrem iného, uvedené, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. a VPP poisťovne platných od 1.1.2007. Uvedený text však nepreukazuje, že spotrebiteľovi boli poskytnuté informácie o rozhodcovskom konaní, ale upozorňuje len na možnosť riešenia sporov v rozhodcovskom konaní, navyše nie sporov z poistenia, čo bolo predmetom rozhodcovského konania, ale zo sprostredkovania poistenia, pričom žalobkyňa nebola sprostredkovateľkou poistenia.

Vzhľadom na uvedené je teda podľa názoru súdu nesporné, že v rámci rozhodcovského konania boli pri rozhodovaní porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, minimálne ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku, konkrétne ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka, a už z tohto dôvodu je namieste žalobe na základe § 40 ods. 1, písm. j) zák. č. 244/2002 Z.z. vyhovieť a predmetný rozhodcovský rozsudok zrušiť. Podstatným dôvodom pre zrušenie rozhodcovského rozsudku je ale dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z.z., keďže žalobkyňa v tomto konaní namietala platnosť rozhodcovskej zmluvy, pričom súd toto zmluvné dojednanie vyhodnotil ako neprijateľné a teda neplatné. Na základe vykonaného dokazovania (obsahu VPP, ako aj rozhodcovského rozsudku), mal súd zároveň za preukázané, že v prejednávanej veci bola porušená zásada rovnosti účastníkov (§ 40 ods. 1, písm. h) zák. č. 244/2002 Z.z.), a to minimálne už pri výbere rozhodcu, s poukazom na to, že rozhodcovský súd vytvára podľa potreby od prípadu k prípadu poisťovňa, t.j. žalovaný, bez akejkoľvek možnosti poisťníka t.j. žalobkyne ovplyvniť kreovanie tohto orgánu, pričom už táto skutočnosť zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti súd poukazuje na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. IV. ÚS 2735/2011 zo dňa 3.4.2012, podľa ktorého právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie, pričom ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

S poukazom na vyššie uvedené, preto súd dospel k jednoznačnému záveru, že spotrebiteľská zmluva, v danom prípade poisťná zmluva v rámci ktorej bol zakomponovaný inštitút rozhodcovského konania, nebola dojednaná individuálne, preto aj keď mala žalobkyňa možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy so zmluvnými ustanoveniami nemohla ovplyvniť ich obsah, pričom okolnosť, či by v danom prípade podpísala, resp. nepodpísala osobitné zmluvné dojednania nie je právne relevantná, keďže aj v prípade pokiaľ by osobitné zmluvné dojednania nepodpísala, platila by časť XV. VPP, teda to, že všetky vzájomné spory a sporné nároky účastníkov budú riešené pred rozhodcovským súdom. Z týchto dôvodov preto súd považoval dojednanie rozhodcovskej doložky za neprijateľnú a teda neplatnú zmluvnú podmienku a s poukazom na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z. rozhodcovský

rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41 v Košiciach sp. zn. 3C/1980/2012 zo dňa 19.1.2012 zrušil.

Na základe návrhu žalobcu súd v zmysle ustanovenia § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodol aj o odložení vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Odvolacie dôvody subsumoval pod ustanovenie § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ Občianskeho súdneho poriadku.

Namietal, že pokiaľ súd vo veci konal napriek tomu, že nebol zaplatený súdny poplatok, a na túto skutočnosť bol zo strany odporcu súd upozornený, porušil tým zásadu rovnosti účastníkov nakoľko umožnil, aby sa v súdnom konaní domáhal svojich práv navrhovateľ napriek tomu, že nespĺnil zákonom stanovené podmienky na to, aby súd mohol vo veci konať a rozhodnúť.

Vo výroku napadnutého rozsudku absentuje uvedenie dôvodu, pre ktorý súd zrušil predmetný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice.

Napadnuté rozhodnutie, predovšetkým jeho výrok ale ani odôvodnenie nedáva jasnú odpoveď na otázku, kto bude ďalej konať v merite sporu pôvodne vyriešenom rozhodcovským rozsudkom, čo samo o sebe je nezlučiteľné s právom na spravodlivý proces a zásadou právnej istoty, nakoľko samotným zmyslom súdneho konania je práve odstrániť neistotu vo vzťahoch medzi účastníkmi konania. Zákon nestanovuje ako postupovať v prípade viacerých dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku s odlišnými účinkami a preto je nevyhnutné aby súd vo výroku svojho rozhodnutia jasne vymedzil dôvod alebo orgán ktorý má vo veci ďalej konať, a tento svoj výrok potom v odôvodnení rozhodnutia aj riadne podložiť.

Súd vo svojom rozhodnutí prekročil návrhy účastníkov konania, keď žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku posudzoval aj z pohľadu dôvodu, ktorý v žalobe namietaný nebol, čo je v rozpore s právom na spravodlivý proces ako aj s čl. 2 ods. 2 ústavy.

Zároveň je nutné zdôrazniť, že pokiaľ súd (nad rámec podanej žaloby v rozpore so zásadou dispozitívnosti) mienil rozhodcovský rozsudok skúmať aj z iného ako v žalobe namietaného dôvodu, tak bolo povinnosťou súdu, aby s takýmto možným posúdením oboznámil oboch účastníkov konania pred skončením dokazovania, a tak im umožnil sa k tomuto možnému posúdeniu kontradiktórne vyjadriť resp. odporcovi brániť sa a rovnako umožniť predložiť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Tým, že súd takto nepostupoval, odňal svojím postupom účastníkom, predovšetkým odporcovi, možnosť konať pred súdom a zároveň dospel k prekvapivému rozhodnutiu.

Súd porušil aj ust. § 129 ods. 1 O.s.p., keď odporca predložil v tomto konaní viacero listinných dôkazov, pričom predložené dôkazy súd nevykonal spôsobom stanoveným v O.s.p., a to konkr. listiny - dôkazy neprečítal na pojednávaní ani neoznámil ich obsah, a teda tieto dôkazy nevykonal.

Prvostupňový súd v prejednávanej prípad v odôvodnení svojho rozsudku na str. 4 zhora uvádza právne predpisy ktoré aplikoval, avšak súdom citované znenie ust. § 52 ods. 1 a ust. § 53 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 OZ ktoré neboli účinné v čase uzatvorenia predmetnej poisťovnej zmluvy, a preto nie je možné tieto ustanovenia aplikovať na prejednávaný prípad. Súd sa opiera o ustanovenia Občianskeho zákonníka ktoré v rozhodnom čase neboli platné a účinné !!! a preto ani nemohli byť pre účastníkov konania záväzné. Na základe uvedeného má odporca za to, že súd v rozpore so zásadou zákazu retroaktivity nepoužil správne právne predpisy a v dôsledku toho dospel k nesprávnym skutkovým aj právnym záverom.

Súd odňal odporcovi možnosť konať pred súdom keď ním predložené listinné dôkazy súd úplne opomenul a na nich neprihliadal i keď sa na nich odporca odvolával vo svojom písomnom podaní ako aj ústnom prednese. Prítom odporca považuje tieto dôkazy a aplikáciu 19 - odstavca Smernice 93/13/EHS na prejednávaný prípad za rozhodujúce.

Poisťné sa určuje na základe poisťno-matematických metód, kde jednou z položiek ovplyvňujúcich výšku poisťného je práve aj existencia rozhodcovskej doložky, čo odporca preukazoval práve odbornými

vyjadreniami NBS ktorá je orgánom dozoru nad poisťovníctvom, keďže ide o otázku odbornú a nie právnu.

Na základe uvedeného má odporca za to, že rozhodcovská doložka má vplyv na výpočet výšky poistného a preto je vyňatá s poukazom na samotnú Smernicu 93/13/EHS (jej 19. odstavce) ako aj na predložené Stanovisko NBS zo súdnej kontroly z pohľadu Smernice 93/13/EHS v poistných vzťahoch.

Na vyslovenie záveru o tom, či niektorá zmluvná podmienka alebo jej časť je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve musí súd zistiť, či táto podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pričom súd musí konkrétne uviesť a skutkovo odôvodniť, v čom spočíva nepomer v právach a povinnostiach medzi spotrebiteľom a dodávateľom a prečo je tento nepomer hrubý, pričom hodnotenie všetkých podmienok musí súd vykonať v zmysle ust. či. 4 Smernice 93/13/EHS (v súčasnosti je to zakotvené v ust. § 53 ods. 10 - od júna tohto roku ods. 11 - OZ).

V tomto prejednávacom prípade ale súd v súvislosti z dôvodom podľa ust. § 40 ods. 1 písm. j) ako aj písm. c) len konštatuje svoj záver, že rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne a preto je podľa súdu dojednanie rozhodcovskej doložky neprijateľnou podmienkou, pričom vymedzenie akýchkoľvek konkrétnych skutkových okolností ktoré by mali spôsobovať neprijateľnosť podmienky a ich právne posúdenie (aplikácie konkrétneho ustanovenia právnej normy) úplne absentuje !!, teda súd prezentuje právny názor, že rozhodcovská doložka je v spotrebiteľskom vzťahu apriori neprijateľnou podmienkou, čo však vôbec nie je v súlade s právom SR ani právom EU.

Súd sa tak riadne nevysporiadal s otázkou individuálnosti dojednania rozhodcovskej doložky obsiahnutej v osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007 ktoré navrhovateľ s odporcom v danom prípade skutočne dojednal, ale túto okolnosť súd ignoroval.

Ak by v danom prípade nebola dojednaná rozhodcovská doložka v osobitných zmluvných dojednaniach, tak časť XV. VPP by nabola záväzná, prípadne niektorá jej časť sama o sebe by mohla byť považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ak by spôsobovala hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán ale tým, že v danom prípade bola doložka aj osobitne dohodnutá vo forme osobitných zmluvných dojednaní, tak takáto individuálnosť dojednania znamená, že súd už nemôže automaticky vnímať len časť XV. VPP ale naopak, súd musí vnímať časť XV. VPP len v súvislosti s existenciou osobitného právneho úkonu oboch zmluvných strán (ktorý prejav vôle zmluvnej strany skutočne vykonali) - uzavretia rozhodcovskej doložky osobitnými zmluvnými dojednaniami.

Súd tak nesprávneho vyhodnotil listinný dôkaz - osobitné zmluvné dojednania, a dospel k úplne nesprávnym skutkovým aj právnym záverom.

Žalobca bol v čase uzatvárania poistnej zmluvy, presne povedané ešte pred jej uzavretím, preukázateľne informovaný o možnosti riešenia sporov podľa zák. č. 244/2002 Z.z., a to zo strany sprostredkovateľa poistenia postupom podľa zák. č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia, o čom svedčí „Záznam o požiadavkách a potrebách klienta“ (ďalej aj „Záznam“) podpísaný žalobcom a sprostredkovateľom poistenia (nie zamestnancom poisťovne).

V konaní nebolo preukázané, že by niekto akýmkoľvek spôsobom bránil navrhovateľke prečítať si tento text, či dokonca akýkoľvek iný text pred jeho podpisom. Rovnako nebola preukázaná nemožnosť prečítania týchto listín navrhovateľkou. Navrhovateľa nežiadala ani žiaden dodatočný čas na bližšie sa oboznámenie s akoukoľvek zmluvnou podmienkou.

Odporca opätovne zdôrazňuje, že sa tu bavíme nie o schopnosti prečítať a pochopiť celé všeobecné podmienky, ale len vo vzťahu k rozhodcovskej doložke - ktorá je obsiahnutá v Osobitných dojednaniach na 5-ich riadkoch textu a až táto priamo uvádza a v podrobnostiach odkazuje na časť XV. VPP.

Okolnosť, že v prípade rozhodcovskej doložky ide o samostatné (osobitné) dojednanie potvrdzuje aj to, že na platnosť tohoto dojednania bolo potrebné, aby sa aj sprostredkovateľ poistenia podpísal priamo pod ustanovenia osobitných dojednaní, pretože dojednanie predpokladá z doslovného významu minimálne dve strany a sprostredkovateľ reprezentoval pri tomto právnom úkone žalovaného ako

druhú stranu dojednaní. Ak by išlo len o odovzdanie VPP, je samozrejme nezmyselné, aby klient opakovane dvakrát niečo podpisoval, a aby to ešte nutne podpisoval a to právne úplne nadbytočné aj sprostredkovateľ poistenia. Z uvedeného jasne vyplýva, že „Osobitné zmluvné dojednania“ žalobca podpísať nemusel a to bez toho, aby to malo vplyv na jeho práva a povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy resp. zo Všeobecných poistných podmienok. V prípade nepodpísania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobcom by platná rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla.

Pokiaľ aj prvostupňový súd dospel k záveru o tom, že predmetná rozhodcovská doložka nebola individuálne uzatvorená, tak sa vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky predovšetkým vôbec nezaoberal otázkou, či rozhodcovská doložka alebo jej časť spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktoré zistenie musí byť skutkovo konkrétne odôvodnené a podľa ust. § 53 ods. 1 je nevyhnutným predpokladom na následne vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo jej časti, a preto absentuje aj esenciálne vymedzenie ktoré konkrétne ustanovenie zmluvnej podmienky by malo spôsobovať takú značnú nerovnováhu.

Súd pri posudzovaní ne/prijateľnosti podmienok v predmetnej zmluve konal v úplnom rozpore s právom EU.

Súd nepostupoval v súlade s článkom 4 Smernice 93/13 EHS a teda nevykonal test primeranosti podmienky ako je vyžadovaný v Smernici 93/13/EHS a následne aj v rozhodnutí ESP C-237/02 Freiburger Kommunalbauten (bod 19.21, 22 a 25), resp. C-453/10 Pereničová (bod 5, 44) či C-76/10 Korčkovská (bod 59).

Predovšetkým je treba povedať, že aby bolo dojednanie považované za neprimerané, nepostačí, aby z neho len vyplývala nerovnosť v právach a povinnostiach, ale aby táto nerovnosť bola značná. Z uvedeného plynie, že najsamprv je nutné definovať rovnosť v právach a povinnostiach, potom nerovnosť a následne nerovnosť takej intenzity, ktorú je možné označiť za neúnosnú, teda za značnú (hrubú). Riziko nerovnosti je súčasťou každej transakcie a nikto by nemal spoliehať na to, že právo náhle zasiahne v prospech slabšej strany zakaždým, keď sa zmluva prejaví z uhla pohľadu spotrebiteľa, aj keď len nepatrne, ako nevhodná.

Avšak podstatným je najmä to, že súd v súvislosti s údajne neprijateľnou podmienkou nezistoval prípadnú značnú nerovnováhu a porušil svoju povinnosť vykonať test primeranosti podmienky, a preto je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný a nezákonný.

Prvostupňový súd uviedol, že považoval dojednanie rozhodcovskej doložky za neprijateľnú a teda neplatnú zmluvnú podmienku, avšak súd pri závere o neprijateľnosti a teda neplatnosti zmluvnej podmienky vôbec nevymedzil a neuviedol ktoré ustanovenia zmluvného vzťahu majú predstavovať „dojednanie rozhodcovskej doložky“. Vymedzenie súdu je celkom všeobecné a nedáva odpoveď na to ktoré konkrétne ustanovenia zmluvného vzťahu majú byť považované za neplatné a aj preto je rozhodnutie nepreskúmateľné. Súd ani neuviedol na základe akého v rozhodnom čase platného a účinného ustanovenia zákona je rozhodcovská doložka neprijateľná a neplatná.

Slovenské súdy a aj prvostupňový súd v tomto prípade si zjednodušili situáciu a postupujú úplne nesprávne tak, že každá podmienka vo formulárovej zmluve je apriori neprijateľnou podmienkou, lebo o nej nemožno tvrdiť bez dôkazu, že je individuálne dojednaná. Tento absurdný logicky nezmyselný postup by umožňoval súdu svojvoľne určiť aj napr. podmienku - „povinnosť spotrebiteľa platiť poistné“ - za neprijateľnú, pretože je obsiahnutá vo formulárovej zmluve, nie je teda individuálne dojednaná a spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, lebo len spotrebiteľ má platiť poistné a dodávateľ nie...

K tvrdeniami súdu o tom, že v prejednávanej veci bola porušená zásada rovnosti účastníkov a to minimálne už pri výbere rozhodcu a v tejto súvislosti súd poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 2735/2011 a II. ÚS 2164/2010, resp. že z rokovacieho poriadku Arbitrážneho súdu jednoznačne vyplýva znevýhodnené postavenie spotrebiteľa oproti konaniu pred všeobecným súdom odporca uvádza, že tieto tvrdenia súdu nie sú relevantné vo vzťahu k predmetnej veci resp. že tieto skutočnosti nie sú dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

V zmysle § 40 ods. 1 písm. g) je dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania t.j. ide o porušenie rovnosti v rozhodcovskom konaní (tu by

muselo ísť o porušenie ust. § 17 ZRK, ktorý však nepochybne porušený nebol), porušenie procesných práv a v žiadnom prípade nejde o nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na základe zmluvnej podmienky v rámci hmotnoprávneho vzťahu. Opakovane uvádzame, že rokovací poriadok - ani jedna jeho časť - nie je zmluvnou podmienkou, je to rprocesný predpis vydaný na základe zákona.

Obaja účastníci rozhodcovského konania mali v rozhodcovskom konaní rovnaké práva a odporca nemal žiadne práva ktoré by nepatrili v rozhodcovskom konaní aj navrhovateľovi, to platí rovnako aj v prípade ak by títo v rozhodcovskom konaní vystupovali v opačnom procesnom postavení, k inému záveru nedospel súd a žiadnu takú skutočnosť neuviedol ani navrhovateľ.

Na základe vyššie uvedených skutočností odporca žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vec prejednal v súlade s ust. § 214ods. 2 O.s.p. a zistil, že súd prvého stupňa správne zistil vo veci samej skutkový stav, správne vyvodil právne závery a vo veci aj správne rozhodol. Na jeho zisteniach sa nič nezmenilo ani v priebehu odvolacieho konania a odvolací súd v plnom rozsahu na jeho zistenia a práve závery odkazuje.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je vyriešenie otázky, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. XV. VPP žalovaného, podľa ktorej všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou (ako tvrdil žalovaný) a v negatívnom prípade, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („Smernica“), zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

V zmysle § 54 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka, sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Žalobkyňa uzatvorila so žalovaným poisťovňu zmluvu dňa 27.12.2007. Zmluvu dojednávala so sprostredkovateľom a vo VPP v časti XV. je obsiahnuté dojednanie o rozhodcovskom konaní. Obsahom je dohoda poisťovne a poisťníka o tom, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. V závere všeobecných podmienok je ako osobitné zmluvné dojednanie pod číslom 01/2007 znovu dojednaná rozhodcovská doložka vo forme samostatnej tabuľky, s uvedením textu: „poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle časti XV. všeobecných poisťných podmienok. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku“.

Práve na základe takto dojednanej rozhodcovskej doložky v poisťnej zmluve bol dňa 19. 1. 2012 vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, ktorým bola žalobkyňi uložená povinnosť zaplatiť 209,95 eur a trovy rozhodcovského konania 276 eur.

Rozhodcovská doložka sa tak stala súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti použil v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu spotrebiteľov.

Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprimeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z. z. účinným od 1.4.2004).

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, (čl. 8 smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne („sólo“) vyjednanie nedávalo zmysel.

Podľa obsahu spisu dodávateľ preukázateľne navyše nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedal mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa (pre porovnanie § 90 ods. 3 Zákona o platobných službách).

Odvolací súd si nedokáže predstaviť rokovanie spotrebiteľa o rozhodcovskej doložke a jej perfektné individuálne zmluvné vyjednanie, ak spotrebiteľ nepozná jeho obsah (vedľajší predmet zmluvy). Je takmer notorietou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa sprostredkovatelia nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania. Získavanie podpisov spotrebiteľov

pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal spotrebiteľ a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačené neudržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž, s čím je spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa.

Odvolačný súd poukazuje na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky a nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodíť všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Odvolací súd tak nadobudol presvedčenie, že aj toto konanie je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie neustrannosti a nezaujatosti rozhodcu.

Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v OZ. Naproti tomu nevhodné predkladanie podmienok predstavuje jednu z nekalých obchodných praktík (klamlivá obchodná praktika; § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa; ďalej len „ZOS“). Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera.

Podľa cit. čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

Odvolačný súd v tejto súvislosti pripomína uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 6Cdo 1/2012, ktoré prelomovo poukazuje na princíp ochrany spotrebiteľa, ktorého skutočný význam odvolateľ nijako do reality nepretavuje. Aj keď ústavnoprávna ochrana a ochrana základných práv a slobôd, medzi ktoré patrí aj vysoký záujem na ochrane spotrebiteľa (čl.38 Charty „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“) má subsidiárnu povahu, ciele tejto ochrany sa musia stať súčasťou rozhodovania všeobecných súdov. Aj súd v predmetnej veci je súdom Európskej únie a rámec jeho rozhodovania je meritórne určený Zmluvou o fungovaní EÚ, Chartou Európskej únie a smernicou (v predmetnej veci najmä článok 6 smernice).

Tak ako už odvolací súd spomenul, ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má vykonať v režime pravidiel verejného poriadku, a teda pravidiel, ktorých dodržiavanie musí štát bezpodmienečne vyžadovať (čl. 50 uznesenia súdneho dvora POHOTOVOSTĚ/Korčkovská).

Podľa čl. 3 ods. 2 smernice „Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou“.

Podľa názoru vyjadreného v odvolaní by platilo, že všetky rozhodcovské zmluvy dohodnuté so spotrebiteľom sú individuálne vyjednané len z dôvodu, že spotrebiteľ uviedol o jeden podpis v zmluve navyše. Úplne by sa strácal cieľ a zmysel súdnej kontroly formulárových podmienok, ktorých obsah spotrebiteľ nemôže nejako zmeniť. Spotrebiteľ mohol rozhodcovskú doložku ako celok prijať alebo odmietnuť, a na otázku, či si rozhodcovskú doložku vymienil, možno iba ťažko odpovedať kladne, keďže jej obsah, vrátane relevantných pravidiel rozhodcovského procesu zjavne nepoznal.

Teória prezentovaná v odvolaní je v priamom rozpore s relevantnými ustanoveniami OZ. Tu rovnako platí, že za podmienku, ktorá nie je individuálne vyjednaná, sa považuje podmienka, ktorá bola vopred naformulovaná a spotrebiteľ nemôže meniť jej obsah. Ak by podstatu individuálne vyjednanej zmluvnej podmienky determinovala bez ďalšieho možnosť výberu, zo súdnej kontroly by boli vylúčené všetky formulárové typové zmeny a doplnky k pôvodnej zmluve, keďže bolo len na spotrebiteľovi, či k formulárovým zmenám pristúpi. S tým sa odvolací súd nemôže stotožniť, keďže by došlo k popretiu

zmyslu a cieľa ochrany práv spotrebiteľa (Smernice 93/13/EHS) a k spochybneniu ochrany a podpory efektívneho vnútorného trhu EÚ očisteného od nemorálnych zmluvných klauzúl. Vo formulároch môžu byť pre spotrebiteľa dôležité, ale aj nepotrebné veci, no spoločným znakom za každých okolností je, že spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah formulára. Buď ho akceptuje alebo zmluva nevznikne. Súdna kontrola bola vytvorená práve z dôvodu ochrany pred diktátom formulárových zmlúv, vrátane formulárových zmien a doplnkov pripravených vopred dodávateľom. Uvedený cieľ žalovaný náležite nedocenil, resp. nesprávne interpretoval, o to viac, že ide o medzinárodný záväzok Slovenskej republiky k EÚ.

Tento záver možno vystihnúť z judikatúrneho vývoja Súdneho dvora v rozhodnutí Pohotovosť/Korčkovská (bod 50.). Preto aj ochrana poskytovaná súdom vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke je o presadení noriem vyššej právnej sily a záväzku štátu prijať všetky kroky nevyhnutné na to, aby nekalá podmienka spotrebiteľa nezaväzovala. Pri dôslednom aplikovaní judikatúrnych záverov Súdneho dvora tak aj prvostupňový súd ako článok súdnej sústavy EÚ a ako orgán členského štátu EÚ postupoval náležite a rozhodol vecne správne tým, že poskytol ochranu spotrebiteľovi pred nekalou rozhodcovskou doložkou.

Nevhodné predkladanie zmluvných podmienok sa týka smernice Európskeho parlamentu a Rady z 11.5.2005 2005/29 ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“). Odvolací súd pripomína, že OZ v rovine vnútroštátnej zakotvuje normatívne mantinely posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ si vo svetle vyššie uvedených požiadaviek odvolacieho súdu (nielen formálne) individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere popri nedôslednej argumentácii neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaniu, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie (§ 53 ods. 3 OZ) - ani tento aspekt nie je v odvolaní zohľadnený. Z predloženej zmluvy nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva a žalovaný neoznačil žiadne iné relevantné dôkazy. Ak si spotrebiteľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne (podľa predstáv spotrebiteľa) vyjednal aj podmienky arbitráže. Z obsahu spisu však takýto záver rozhodne nemožno prijať. Dôvodne teda možno konštatovať, že žalovaný si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nesplnil.

Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutá, ak bola pripravená vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 Smernice).

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná medzi žalobcom a žalovaným.

Predkladanie takto dohodnutých rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže, nevenujú pozornosť tejto časti formulára, pretože táto doložka je zakotvená do všeobecných zmluvných podmienok vyhotovenej v štandardnej rozhodcovskej zmluve, na samostatnom liste - hárku papiera, odvolací súd považuje za nevhodné.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora a na tú skutočnosť, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky (Mostaza Claro, bod 25. - 27., C 168/05, Océano Grupo Editoria, Asturcom, a iné).

Dodávateľ (žalovaný) s odbornou starostlivosťou musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky, má poznať aj dôsledky ich používania.

Správne konštatuje súd prvého stupňa, že v predmetnej veci došlo k porušeniu ustanovenia § 40 ods. 1 písm. j/ zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, nakoľko formuláciou rozhodcovskej doložky došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania práve so zreteľom na to, že táto rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná so spotrebiteľom a vylučuje spotrebiteľa z možnosti obrátiť sa so svojimi nárokmi aj na všeobecný súd a navyiac, v zmysle písm. j/ citovaného zákona, pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa a to § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktorý individuálne nedojednanú rozhodcovskú doložku považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Za týchto okolností súd prvého stupňa správne postupoval, pokiaľ žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovel. Náležitým je aj uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť trovy konania, keďže žalobkyňa bola úspešná, preto odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil, pričom v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v podrobnostiach poukazuje na správne a presvedčivé dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré odkazuje.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého boli priznané trovy odvolacieho konania úspešnej žalobkyni. Tieto pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 1 úkon - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 10.2.2015 vo výške 64,53 eur (§ 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.) a režijného paušálu 8,39 eur, čo spolu predstavuje sumu 72,92 eur.

Predmetné rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0. (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely vykonanej zákonom č. 33/2011 Z.z. účinným od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.